

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 80
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 185. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tisri 30 — 1923 október 10 Szerda

Emberek után kiált a föld

A „Newyork Evening Post“ munkatársa George G. Seymour, az ismert amerikai keresztény író, lapja megbízásából nemrég beutazta az épülő Palesztinát és tapasztalatairól rendkívül figyelemreméltó cikkeiben számol be. Alább közöljük Seymour első impresszióit utjáról:

Azzal az előzetes meggyőződéssel jöttem Palesztinába, hogy a zsidó nemzeti otthon terve halálraítelt és megvalósíthatatlan álom. Rövid ezt tartózkodás után azonban be kellett ismerem, hogy tévedtem és elfogult voltam, mert a zsidó nemzeti otthon nemcsak hogy a megvalósítás útján van, de bizonyos mértékig már meg is valósult. Utazásom ötvenöt zsidó kolónián keresztül Judeában, Samáriában, Alsó- és Felső-galileában meggyőzött arról, hogy itt, ha lassan is, de annál biztosabb alapokon feltámadóban van a zsidó nemzet.

Tiberiástól nem messze pompásan épített országutak szelik keresztül a festői szépségű völgyeket. Láttam ezeknek az utaknak az építőit és közöttük, nagy meglepetésemre, sok asszonyt is találtam. A férfiakhoz hasonlóan cipelték a terheket, hordozták a nehéz köveket és órák-hosszat faragták az ormótlán szikladarabokat. Ezt a fáradságos, hátgörnyesztő munkát az asszonyok époló kitartással és az elfáradás semmivel sem nagyobb jeleivel végezték, mint a férfiak. A legtöbben már három-négy év óta dolgoznak így. Nagyon csodálkoztam, amikor egy asszonyt, aki egészen különös örömmel végezte munkáját, angolul hallottam beszélni. Ősz zsidónő volt, egyetemet végzett. Khaki-nha volt rajta és széles harangfelöltő, szinte életatermetű és sugárzott róla az egészség. Arca a napsütéstől mély bronzszínű lett, amelyből szelid kék szemek kacagtak a világba. Ez az asszony ezt mondta nekem:

— Palesztinában egyformák vagyunk a férfakkal, mindannyian a közös célért dolgozunk: feltámasztani a zsidó nemzetet. Mindannyiunknak ugyanazok a jogai és kötelességei. Nagyon jól tudjuk, hogy nemzeti törekvéseink teljes megvalósulását mi nem fogjuk megérni. De abban biztosak vagyunk, hogy a következő generációk már megérik ezt a boldogságot. A fizetés? Nagyon kevés, de éppen elegendő ahhoz, hogy táplálkozzunk és ruházkodjunk. Boldogok vagyunk, mert szabadon és a saját jövőnknek élhetünk.

Tel-Aviv volt az első zsidó település, amelyet meglátogattam. Azt mondják nekem, hogy ezen a helyen tizenöt évvel ezelőtt még homokszivatag volt, amelyen egyetlen fűszál sem termett. Ma Azsának egyik legkedvesebb, legkulturáltabb városkája. Mindenfelé jólépitett házak kertekkel körülvéve, szép utak és boulevardok és modern iskolák. Ebben a városban, megalapítása óta, a rendőrségnek egyetlenegy izákoskal, tolvajjal, vagy más gonosztevővel még nem volt dolga. Tel-Aviv volt az első legnagyobb teljesítménye a zsidó pioniroknak. E munkások legnagyobb része egyetemet végzett ember, orvosok, ügyvédek, építésszek, mérnökök, egyetemi tanárok és diákok, akik valamennyien feladták jövőjüket és karrierjüket Európában, hogy a legnehezebb fizikai munkával szolgálhassák ideájukat. Alávetették magukat a legszigorubb fegyelemnek és vállaltak minden nyomort és önfeláldozást. Művelt férfiak és nők ezek, akik nemcsak ut- és hidépítéssel, vagy más közmunkákkal foglalkoznak, hanem a nap hosszú óráin át mint kőművesek, lakatosok, asztalosok, földművesek és napszámok dolgoznak. A chalucok egymillió fát ültettek eddig és többmillió facsemetét készítették elő, hogy a pusztaságot dus erdővel borítsák be. Százötven iskolát építettek, óvodákat, elemi és középiskolákat, tanítóképzőket

és technikai intézeteket. Most az egyetem létesítésével vannak elfoglalva, amelynek élén Einstein professzor áll.

Amikor meglátogattam Huldát, Petach-Tikvát, Nachlat-Jehudát, és Jude más helységeit, ahol a zsidó kolonisták csodálatos eredményeket varázsoltak elő a földből, mindenütt találok a dolgos zsidó asszonyokkal, akik vállvetve serénykedtek a férfakkal az építés munkájában. Daganiakolónia újonnan épült házaival egészen különös élmény volt számomra. Ebben a faluban minden anya a napközi otthonba adja a gyermekét, mihelyt elérte a hároméves kort, hogy ő maga tovább dolgozhasson. Az asszonyok felváltva végzik a munkát ezen a közösségi telepen, rendszerint a következő módon: felváltva dolgoznak egy hónapot a konyhában, egy hónapot a mezőn, azután a veteményeskertben, majd a mosókonyhában, majd a tejgazdaságban. Ilyenformán kellemes változatossága van a munkának és módot nyújt arra, hogy a nőket tevékenységük minden ágában kiképezze. Minthogy ezekben a községekben teljesen kooperatív élet folyik, az anyát nem terhelik olyan mértékben a közönséges háztartási gondok, hanem osztozik abban a család minden tagja.

A cionisták abból a gondolatból indulnak ki, hogy a nemzeti szellemnek a talajban kell gyökereznie. Ez minden nemzeti politikának alapja. A palesztinai föld azonban évszázadok óta megműveletlenül, ugaron hevert, ezért sziklás, terméketlenné vált. Az ott élő arabok alig dolgozták meg a földet. Neveltségesen primitív szerszámokkal gazdálkodik az arab földműves s így nem csoda, ha a zsidó uttörőknek emberfeletti munkát kell végezniük, amíg az ősi földnek visszaadhatják bibliai termékenységét. A cionisták különös gondot fordítanak arra, hogy a mezőgazdaságban foglalkozó chalucokat a legalaposabban kiképezzék és megtanítsák őket az intenzív, ugyszólván tudományos gazdálkodásra.

Alsógalileában van egy kis város, Naha-

A francia hadsereg Bajorország ellen vonul

Meg akarja akadályozni a királyság visszaállítását. Nyilatkozik a külügyminiszter. Gáfolják a bajor szeparációt. A kommunisták beléptek a szász kormányba

(Berlin, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német politikai élet szenzációjaként hat egy Drezdából érkezett távirat, amely azt jelenti, hogy a szász kormány megegyezést kötött a kommunistákkal a kormányba való belépésükre vonatkozólag. A miniszterelnök

a munkaügyi és a közoktatásügyi tárcákat ajánlotta fel a kommunistáknak, akik az ajánlatot elfogadták

és még a holnapi nap folyamán megjelölik azokat, akiket a miniszteri székekbe ültetni óhajtanak. Ez a megállapodás azért történt, hogy a kormány a munkássággal együtt vehesse fel a harcot a fascisták ellen. Zeigner szász miniszterelnök a thüringiai kormány képviselőjével is folytatott tárgyalásokat és valószínű, hogy

a thüringiai kabinetbe is belépnek a kommunisták.

A drezdai távirat Berlinben nagy nyugtalanságot keltett. Attól tartanak, hogy a kommunisták, felhasználva az alkalmat, magukhoz ragadják a hatalmat. Stresemann kanclár táviratilag Berlinbe hívta Zeigner miniszterelnököt, hogy felvilágosításokat kérjen tőle.

Bajorországban a helyzet még mindig nyugtalanító. A szeparatisták erős agitációt fejtenek ki Bajorország elszakadása mellett. Kahr tegnap interjút adott egy újságíróknak és megcáfolta a szeparációról szóló híreket. Kijelentette, hogy meggyőződése szerint egyedül az egységes és egész Németország lehet egészséges és erős. Téves az a

lál, amelynek lakói azzal a jelszóval jöttek ide: „Palesztina mindenáron“. Ők héberül mondják ezt és úgy hangzik, mintha egy szó volna. Szerintük ezt jelenti ez: Azért jöttünk ebbe az országba, hogy ittmaradjunk és hazát építsünk, bennünket a vizözön sem tud innen elűzni. A nahalialiak minden politikától mentesen akarnak élni, ellenzői a szocializmusnak és lángoló hazafiak. A kolónia rövid néhány év alatt hihetetlenül fellendült. A falu közepén van az iskola, az óvoda, a kórház és az üzlet, ahol a szükséges cikkeket utalványok ellenében bevásárolják (pénzt ugyanis nem használnak ebben a faluban) és egy ház, amelyben a mezőgazdasági gépek vannak elhelyezve, amelyeket a falu összes lakosai közösen használnak. Ez a falu centruma, amely körül sugáralakban futnak az utcák, csinos háziakkal, a házak mögött az istálló és egyéb gazdasági épületek és ezek mögött a virágos, termékeny mezők. Valamikor rettegett maláriafészek volt ez a terület, amelyet elkerültek az utasok, mert egy bővizű forrás állandóan felitatta a talajt, úgyhogy az egész vidék a moszkító tanyája lett. A nahalialiak mégis ezt a helyet választották ki lakónelyükkül, a forrás vizét felfogták, vízvezetékkel készítettek vele és ma ez földdarab Palesztinának legtermékenyebb és legegészségesebb része. Hogy ez a gyönyörű munka megvalósítható volt, az a Zsidó Nemzeti Alapnak köszönhető, amely kölcsönadta a munkásoknak a szükséges pénzt.

Jelenleg kétszáz ezer acre zsidó föld van megművelés alatt Palesztinában, de még milliók várnak a megművelésre. Ezek a parlagon heverő földek emberek után, munkáskarok után kiáltanak. Amikor ezekre a földekre gondolok, egy bécsi származású zsidónő szavai jutnak eszembe, aki már négy év óta töri a követ a palesztinai országutakon. „A zsidók, akik az európai nagyvárosok fölélt levegőjében felőrlik magukat az üzleti élet egymáratörő gondjaiban, csakugyan jobban tennék, ha hallgatnának az ősi föld hívó szavára és eljőnnének ide velünk együtt örülni a sohasem álmódott szabadságnak és áldásnak.“

hir, hogy a Bajorországban vissza akarja állítani a királyságot.

Páris, október 9. Beavatott körök szerint Franciaország elhatározta, ha a németországi helyzet nem tisztázódik rövidesen, intervenálni fog, mert nem engedheti, hogy a Németországban lévő kaosz átterjedjen a megszállt területekre is. Hír szerint

Franciaország katonai intézkedéseket készül tenni Bajorország ellen.

A francia külügyminiszter kijelentette a külföldi sajtó képviselőinek, hogy bár a versaillesi békeszerződés nem tiltja el Németországban az anarchiát, mindamellett Franciaország meg fogja akadályozni a bajor királyság restaurációját, mert Bajorország után Ausztria következne, ami újból a középeurópai helyzet felborulását jelenthetné.

Poincaré továbbra is hajthatatlan

London, október 9. Curzon angol külügyminiszter beszédére, mely nagyon kemény kritikában részesítette a francia politikát, Poincaré Ligny-en-Barroisban adta meg a választ.

— Akárki veszi is át Németország sorsának intézését, — mondotta Poincaré — továbbra is igyekeznünk fogunk állandó garanciákat szerezni biztosságunkra és a jóvátételi fizetésekre. Konkrét javaslatokat csak akkor fogadunk el, ha meggyőződünk, hogy a passzív ellenállás megszűnt és a dologi szolgáltatások a legnagyobb rendben folynak. Remélem, hogy azok a szövetségeseink is, akik magatartásukat eddig nem helyeselték, végül

zott meg az erdélyi zsidóbank részére és ez az összeg rendelkezésre áll, csupán a bécsi iroda viselkedik rosszul. Klein Miksa dr. kijelenti, hogy a Joint a legszebb és legáldásosabb tevékenységet fejt ki és csak néhány bécsi alkalmazottja ellen lehet kifogást emelni, akik itt Erdélyben akkora összeget költöttek el utazásaikkal és fényűző életmódjukkal, hogy ezzel a Tarbutnak hatalmas épületet lehetett volna emelni. A Nagy Intéző Bizottság végül is arra utasítja a Szövetséget, hogy közvetlenül a newyorki központnál a legerélyesebben lépjen fel a bécsi iroda ellen és a már kiutalt hozzájárulást szerezzze meg.

A Nagy Intéző Bizottság ülése, mely délután két órakor kezdődött, este kilenckor ért véget. Utána társasvácsora volt, amelynek során Fischer József dr. mondott lelkes beszédet és a Palesztina iránti kötelezettségek teljesítésére hívta fel a megjelenteket. A vacsora alkalmából több ezer lei gyűlt össze a Keren Kajemet javára.

Strindberg és Herzl együtt akartak darabot írni

Paul Stark párisi visszaemlékezései

(Bécs, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A „Neues Wiener Journal“ egyik legutóbbi számában Paul Stark érdekes visszaemlékezést közöl arról az időből, amikor együtt élt Párisban August Strindberggel, a nagy svéd íróval és Herzl Tivadarral, a politikai cionizmus megalapítójával, a „Neue Freie Presse“ akkori párisi levelezőjével. A visszaemlékezések során Paul Stark egy kis kávéházba visz el bennünket, szemben a Gymnase-színházzal, ahol művészek, írók és színészek szoktak összejönni felvonások közben és előadás után.

Egyik este — írja Stark — öten voltunk együtt a kávéház egyik szeparejében. Strindberg, Herzl, a két akkor legnagyobb francia színikritikus: Castulle Mendes a „Gil Blas“ és Jules Lemaitre a „Journal des Debats“ színházi rovatvezetője és én. Arról folyt a szó, melyik színpadról fog a forradalom elindulni: a németről-e, vagy a franciáról.

— A francia színpad — mondotta Lemaitre — sohasem fog beállni a forradalom szolgálatába, még az irodalom forradalmát sem fogja szolgálni.

— És ezt ön mondja kolléga ur! — vetette szemére Herzl — Ön, aki először merete megtenni azt, hogy színikritikát írjon anélkül, hogy színészekkel foglalkozna!

— Ő ez csak nagyonjelentékenyen revolúció — jegyezte meg szerényen Lemaitre. — Az, amit az előbb mondtam, arra vonatkozott, hogy a vörös jakobinusok sohasem prédikálhatják majd a felforgatást a mi színpadainkról.

Ekkor Strindberg hirtelen felállott és magából kikelve ezeket mondta:

— Nem értem Önöket. Hiszen az ifju Dumas Sándor már akkor forradalmat csinált, amikor egyik darabjában, amelyik a nő és a férfi viszonyával foglalkozik, ezt kiáltja világba a színpadról: „Tue la! — öld meg!“ ... És ez nagyon helyesen van — folytatta Strindberg, kesernyés mosollyal. — Le kell végre törnünk a nők uralkodását a férfiak fölött. És a tiétek, franciáké az érdem, hogy ezt a felszabadulási mozgalmat megindítottátok.

— Az ifju Dumasnál vannak más női alakok is, — jegyezte meg Lemaitre — a „Femme de Claude“-ban egészen nemes női alakok fordulnak elő.

— Olyanok, amelyek Strindbergnél hiányoznak — mondotta Herzl nevetve.

— Talán abban az új darabban tognak nála is előfordulni, amelyet Önnel együtt ír most — gúnyolódott Mendes miközben Herzl felé fordult.

— Nem, nem, szó sincs róla — tiltakozott Strindberg izgatottan.

— Csakugyan, lehetséges egyáltalában, hogy Strindberg és Herzl közös darabot írjon? — csodálkozott Lemaitre.

— Ez a hír engem is meglepett — mondotta kritikuskollégája, Mendes.

— Halljuk a szerzőket! — rontottak egyszerre mindketten Strindbergre és Herzlre, akik azonban semmit nem akartak elárulni.

— Vajjon strindbergi vámpír lesz a hősnő? — tudakozódott Lemaitre.

— Vagy amolyan herzli édes lány, bécsi! — kérdezte kitünő németességgel Castulle Mendes.

— Ebben a pillanatban a szomszédos szí-

házból áthallatszott a csengő, amely a harmadik felvonáshoz hívta a vitatkozókat. Miközben az utcán áthaladtak, a kritikusok tovább ostromolták a két író.

— Nos, csakugyan, milyen lesz a hősnő?
— Nem lesz semilyen, — vágott vissza Herzl.

— De hiszen ez lehetetlen! — hihetetlenkedtek a kritikusok.

— Dehogy lehetetlen! kiáltotta Strindberg. Egyáltalában nem lesz nő a darabban.

Paul Stark ezután elbeszéli, hogy szezonzárásig nem találkozott sem Herzllel, sem Strindberggel, sem a kritikusokkal. Egy júliusi este azután megint mindannyian összeakadtak a Gimnase meletti kis Cafében.

— Jó hogy itt találom az urakat — szólott Herzl — legalább elbucuszhatom. Utazom vissza Bécsbe, szabadságra.

— Hogy befejezze Strindberggel a darabját? — puhatolózta a kritikusok.

— O dehogy... Strindberg lemondta a darabírást.

Erdélyi zsidó diákok között Páduában

Hogyan élnek diákjaink idegenben. Háromszáz-háromszázötven lira kell Olaszországban egy diáknak. Nincsenek diáksegélyek, sem kedvezmények

(Pádua, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Két nap óta járom Pádua árkaos utcáit. Még nyár van, csak az ereje fogyatkozott meg. Már nem perzsel a nap, bágyadt, arany színű fényvel hinti tele az utca hőseit.

Nappal komoly, dolgozó a város. Siető emberek szelik át az utcákat. A villamosok szünet nélkül csilingelnek, hatalmas társzekerék döcögnek utcáról-utcára, embercsoportok jönnek-mennek sűrűn a dolgok után.

Este rőtörösen bukkik a tengerbe a nap. A föld visszazugározza a meleget, amit egész nap szomjasan szitt magába, hűvös-langyosak az utcák. Beesnek a boltok, műhelyek, a munka lármája egyre jobban elcsittul, ráfekszik a lusta kényelem a városra.

A gesztenyefákkal szegélyezett utcák, a kávéházak terraszai zibongó emberáradattal telnek meg, jókedvűen és jóllakottan fürdenek a langyos levegőben. A város izét itt is, mint minden kis egyetemi városban, a diákok adják meg. Ők a lehangosabbak, legvitatkozóbbak, önérzetes öntudattal uralják az utca rokonszenvét. A diáklégynek széles karimájú fekete kalapot, lobogó nyakkendőt, a diáklányok rövidre nyírt haját viselnek. De csak az olaszok. Idegen diákok is vannak jószámmal közöttük, lépten-nyomon idegen szavak ütnek meg az ember fülét. Északi, nyugati és keleti dialektusok vegyessen.

A diákcsoportok között sűrűn bukkanak is merős arcokra. Erdélyi zsidó fiúk, akiket idáig hajtott el a tanulás utáni vágy.

Tegnap este egybeverődtek az erdélyi zsidó fiúk. A legöregebb kollégájuknak, aki az apa szerepét játssza a kis társaságban, lakásán verődtek össze vagy hatan. Az öreg patrónus (22 éves medikus) atyás gondnal főzte a teát, közben üzent velem az otthonmaradt kollégáknak, akik olaszországi egyetemre készülődnek. A fiatal medikus (megkért, ne írjam ki a nevét) lelkiismeretes gondnal gyűjtötte össze adatait és az Uj Kelet hasábjain adom át azoknak, akiket érdekel.

— Az összes egyetemi városok közül Pádua a legolcsóbb. Itt a legolcsóbb szoba 80—90 lirába kerül havonta, ha ketten laknak együtt 160—180 liráért kaphatnak lakást.

— Az olasz diákmenzákban egyszeri étkezés ebéd, vagy vacsora 3.50 lira. A legolcsóbb ebéd és vacsora tehát 210 lirába kerül havonta. Magánpenziókban már négy liráért lehet ebédet kapni (leves, hus burgonyával, 1 alma a menü). A kóser penzió ugyanannyibe kerül.

— Melléfglorkozást találni lehetetlen. Hivatalos jelentés szerint az országban 600.000 munkanélküli van, nagyobbára intellektuel.

— Sajnos, az olasz zsidóságban csalódtunk. Bár Páduában sok a vagyonos zsidó, néhány zsidó gróf és báró is él a városban, akik nem egyikének a vagyona meghaladja az ötvenmillió lejt, zsidó diákcsoportokra egyáltalában nem adakoznak.

— Ami a tanulmányok rendjét illeti, az orvosi fakultás itt hat évfolyamra terjed, aki román egyetemről jön, botanikából, zoológiából és anatómia comparatívából köteles kiegészítő szigorlatot tenni. Itt is, mint a román egyetemeken, éves rendszer van, de az évvégi szigorlatok nem kötele-

— De hiszen a multkor csupa tűz volt, amikor erről beszélt!

— Igaz — mondotta Herzl — már meg is csináltuk a tervet... egy férfidarabot akartunk írni... a reneszánsz korában egy kolostorban játszódott volna... már a scenárium is készen volt...

— Nos és miért maradt abba?
— Amikor leültünk, hogy megírjuk az első felvonást, Strindberg hirtelen lecsapta a tollat és azt mondta, nem csinál semmit, nő nélkül nem tud darabot írni...

A kritikusok módfelett mulattak.

— Ilyenek ezek a nőgyűlölők! — mondotta maliciózan Mendes. — De hiszen így van ez... nőbarát, nőgyűlölő — egyforma. Egyik sem tud nő nélkül élni. És a legtöbb közülük nő miatt is hal meg.

A színházi csengő ismét belehasított a beszélgetésbe...

Chtule Mendesnek igaza volt. Ő is nő miatt halt meg, a szeretője villája előtt találták meg holttestét, a sineken, amelyre lefeküdt, hogy keresztülmenjen rajta a vonat.

zök; diákszaknyelven szólva a szigorlatok „halmozhatók“. Prakszisév nincs, a hat év elvégzése után azonnal kiállítják a diplomát. Az idegen egyetemeken minden félévét és minden szigorlatát beszámítják, a részletszigorlatokat is.

— A tanulási lehetőség igen nagy az olasz egyetemeken. Aki lefizeti az évi száz lira illetékét, az mint internista dolgozhat bármely választott szakon, klinikákon, vagy állami kórházakban.

— A könyvek viszont igen drágák. Főképpen német vagy francia könyveket használnak, vagy ezeknek a könyveknek olasz fordításait. Egy olasz nyelvű Strumpel belgyógyászat, amit Kolozsváron hatszáz lejért lehet megvásárolni, Páduában száz-harmincöt lirába kerül. Ezért jó otthonról hozni a tankönyveket.

— Az árakról egyébként tájékoztatásul egy kis árjegyzéket állítottam össze, amiből kiderül, hogy minden drágább, mint otthon. És pedig:

1 kg. kenyér	Lira	1.50—1.80
1 „ cukor	„	6.50
1 „ hus (marha)	„	11.00
1 tojás	„	0.65
1 gummiköpeny	„	400—500—600
1 pár jó cipő	„	120—130

— Csomagot gyakran kapunk hazulról, így segítünk magunkon. A csomag két-kilenc nap alatt ér ide. Levél öt-hét napig utazik.

— Itt semmiféle diákkedvezmény nincs, sem a vasuton, sem másutt. Legfeljebb a színházakban kaphatunk minimális kedvezményt. A bukaresti olasz konzulátus által kiállított kedvezményes vasuti jegyek sajnos nem érvényesek.

— Irja meg az otthoniaknak, — fejezte be szavait a vendéglátó házigazda — hogy november ötödikéig még be lehet iratkozni. De csak az jövőre ide, akinek havonta legalább 300—350 lirája van, különben súlyos nyomoruság elé néz. A pénzt legjobb odahaza beváltani, mert itt tíz lejért fizetnek egy lirát. (K. i.)

A délafrikai miniszterelnök új jövátételi tervzetet kíván

London, okt. 9. Curzon külügyminiszter tegnap hosszasan tárgyalta Smuts délafrikai és Bruce ausztráliai miniszterelnökökkel. Bruce kijelentette, hiva az angol imperialisztikus politikának és melegen pártolja az angol-francia szövetséget. Smuts ellenben azt kívánja, Anglia tegyen külön javaslatot a jövátételi kérdés megoldására.

Svájc nem közvetít a Fiume-kérdésben

Belgrád, október 9. A mult héten teljesen titokban tartott minisztertanács volt Belgrádban, amely arról határozott, hogy közvetítő szerepre kéri fel a jugoszláv kormányt a svájci szövetségi tanácsot Fiume kérdésében. Erről külön futárral értesítették a szövetségtanácsot és az olasz kormányt is. Most kapott a felhívásra választ a jugoszláv kormány Svájcól, amely szerint az olasz álláspont értelmében, amely szerint Fiume ügye kizárólag a két érdekelt állam belső ügyének publikáltatott, a svájci szövetségtanács nem avatkozhat minden jószándéka dacára se a fiumei bonyodalomba. Diplomáciai körökben a svájci visszautasítás elkeseredést kelt és az a meggyőződés alakult ki, hogy egy esetleges komolyabb államközi komplikáció bekövetkezéseért Svájcra hárul a teletlösség.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVAR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

Központi Télikert Bar

**Szenzációs októberi műsor
Világvárosi attrakciók!**

Borszék—Constanța! Babrik!
Gonda Ernő! Woronovski orosz csoport!
Stb. Stb.

Kezdeté 10 órákor. Belépődíj jegyadóval együtt 20
lej, fenntartott hely 30 lej

Volt hadifoglyok!

★
Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon
kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

Bajkál (Szibériai emlék)

★
Vegyétek és terjesszék!
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

Kaiser-Borax

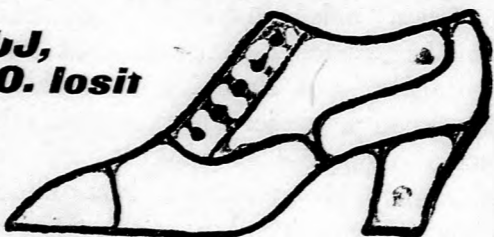
Minden háznál olyan
fontos,
Mint a nyájnál a bojtár
Vagy a kolompos.

1498

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosit

volt
Szép-
utó

Alfred Mond megérkezett Amerikába

Ujból megindult a Keren Hajjeszód-akció. Beruházási bankot alapítanak
Newyorkban

(Newyork, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alfred Mond volt angol postaügyi miniszter és az amerikai Keren Hajjeszód-direktórium titkárja: Morris Rothenberg a „Berengaria“ hajóval szeptember huszadikán ideérkeztek. Még partraszállása előtt Alfred Mond interjút adott az amerikai lapoknak. A volt miniszter kijelentette, hogy az angol kormány álláspontja soha nem fog megváltozni a zsidó nemzeti otthon kérdésében. Azután hangsúlyozta, hogy óriási áldozataival az amerikai zsidóság mekkora jelentőségre tett szert a palesztinai probléma megoldásában és annak a reménységének adott kifejezést, hogy az amerikai zsidóság legkiválóbb képviselői is közre fognak működni Palesztina érdekében, mint a Jewish Agency tagjai. Mond ezután Weizmann érdemeiről és a zsidóügy körül elért eredményeiről beszélt, amelyekért a zsidóság sohasem róhatja le eléggé hátláját.

A newyorki Keren Hajjeszód-főiroda részletes programot dolgozott ki arról, hogy mit fog Alfred Mond csinálni az Egyesült-Államokban való tartózkodásának első hetében. Még szeptember 23-án a Keren Hajjeszód amerikai vezetői és a cionista szervezet ottani végrehajtóbizottsága ülést tartottak Louis Lipsky elnökletével. A mitingen résztvett Alfred Mond is, akit ugyanaznap délután Samuel Untermayer vendégül látott az amerikai zsidó élet több kitűnőségével együtt. Szeptember 26-án nagy Keren Hajjeszód-demonstráció volt a newyorki városházán. A népgyűlés vezérszónoka Alfred Mond volt, akit óriási lelkesedéssel fogadtak. Az elnöki emelvényen ült Oscar S. Straus volt kerskedelmi és munkaügyi miniszter, az Egyesült-Államok egykori török nagykövete is, aki beszédében megígérte, hogy minden erejével támogatni fogja Palesztina felépítését és részt fog venni a nagy munkában. A miting alatt jött meg a hír, hogy dr. Chaim Weizmann is rövid időn belül az Egyesült-Államokba érkezik, hogy folytassa a Keren Hajjeszód-munkát.

Felszólalásában, mely nagy benyomást tett

az összes zsidó körökre, Mond különösen hangsúlyozta az amerikai zsidóknak azt a törekvését, hogy beruházási bankot létesítsenek a Palesztina-munka finanszírozására. Kijelentette, hogy erről az ügyről tanácskoznai akar még L. Marschallal és Herman Lehman ezredessel, akitől ennek az új vállalkozásnak az eszméje és megvalósulása származik. A Jewish Agencyről megemlékezve Mond elmondotta, hogy mint az angol kormányban Palesztina számára felállított gazdasági tanács képviselője ő is tagja a Jewish Agencynek, amelyben ugyancsak helyet kap az ICA és reméli, hogy az amerikai zsidóságnak joggal erős képviselője lesz ebben a testületben. Végül az amerikai zsidósághoz apellált Alfred Mond, hogy az eddigieknél is nagyobb áldozatokat kell hoznia Palesztina fölépítéséért, mert csak így lehet biztosítani annak a huszonöt ezer zsidónak, akik évente letelepednek Palesztinában, hogy el tudjanak helyezkedni az ország gazdasági életében.

— A magyar kölcsön — befejezett tény. Bécsből jelentik: Masaryk nyilatkozott az „Abend“ munkatársának, aki előtt kijelentette, Benes referálása alapján a legjobb impressziót nyerte Magyarországról. A Magyarországnak nyújtandó kölcsön befejezett tény.

— Uj típusú kis repülőgép. Londonból jelentik: Kent grófságban most fognak megkezdődni a nagy repülőversenyek, melyekben a számok egy része kizárólag kis gépek számára van fenntartva. Szakértő körök a repülés nagy haladását remélik az új motortól, amely csak 37 fontot (nem egész 19 kilót) nyom és nem motorbiciklire, hanem eredetileg is repülőgép számára épült a légfűtéses, kétütemű motor. A repülőgép megépítésében is szenzáció, amennyiben egy automata segítségével szárnyai lekapcsolhatók, úgy hogy a víz minden normális garázsban könnyen elhelyezhető. Ha a gép beválik, azt remélik, hogy olcsósága és biztonsága következtében erős konkurenciát fog csinálni az automobillal.

Moravetz Karácsonyi

Albuma

az idei karácsonyi szenzációja! Nyolcvan oldalon harmincegy válogatott művet tartalmaz. — Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Mindenütt
kapható !!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönyc.: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászatl arany és forrasztó * Arany, ezüst és platnabeváltás!

Kienzle és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

PYRAM
CIPŐTISZTÍTÓSZER

Raglánok,

öltönyök, gyermekruhák
megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Telefon 81.

Ládagyár

Flóküzlet:
Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétcsomagolt részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Külföldi likőr- és pezsgő-
különlegességek kaphatók

LUCULLUS-nál Oradea-Mare
Bémer-tér. 1392

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Az Uj Kelet az egye napilapja.
Felelős szerkesztő: I
Az Uj Kelet cikkeit a jelölésével eng
óromániában és külfö
Rador Publicita
hirdetési iroda
Előfizetési árak: Egy
félre 320 le

— Florescu
nál. Bukarestből
gátason fogadta
aki beszámolt a
folyásáról.

— A nemz
Bukarestből jelen
Mihály, a nemzet
érkeztek.

— Százeze
hitközségnek. G
mindennapi aján
gyulafehérvári z
a budapesti Me
ezer lejt juttat
ményeinek. Ung
ki Gyulafehérvá
mas munkájával
szerzett és a n
egyeniségévé kü
ezelőtt visszatér
tökekek bevont
bankot, melyne
Hetekkel ezelőtt
elnöke, lovag l
panaszkodott el
helyzetéről, mire
fog szülővárosa
elnök hazaérkez
levél kíséretében
fehérvári hitkö
kiköti, hogy ne
zsidó tanulók
tizezer lejt csai
sági alapjához.
építésére haszn
három alapítván
Bertram néven
nyek kezelni.

— A ner
résztvesz Mani
A nemzeti párt
tartottak, amely
tottak a párt ja
október 26-án n
Maniu és Vajda

— A des
ünnepélye. Des
nyos színehat-t
csoport is meg
egybegyűlteket
alelnök üdvözölt
datlan testvérha
getett összesség
előbbi megvalósi
széde után Löw
a kovedet ker
hozni azonban
zsidó kulturáról
dr. a palesztina
megoldásnak az
ezt a kérdést
szemszögből fej
Poale Cedek ne
hogy vegyenek
ban. A nivós ü
be a Keren Jak
traub és Jakab
A misebéracho
óvodának és a
port elhatározta
sonló összejöve

— Egy
helyről jelenté
tanárt tegnap
tanári állását
végzett fiatal
lan esemény l
utcán és meg
tet-keltett Ma

* Orvos
mekklinika és
orvosa rendelés
alatt megkezd

KÖZGAZDASÁG

Visszamenőleg kell fizetni a városi adókat. Moga kolozsvári helyettes polgármester, a város pénzügyi osztályának vezetője kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy a törvény értelmében a városi tanács április elsejéig visszamenőleg fogja az új városi adókat kivetni. A szabályrendelet most van Muresan prefektusnál s ha tőle visszaérkezik, részletes tájékoztatás fog megjelenni, hogy mi az adófizetők teendője. A cégtábla-adoról Moga tanácsos azt mondta, hogy maximális adóval csak azokat a cégtáblákat röjji meg, amelyeknek nincs román felirat. A többi cégtáblák után, az üzleti forgalom szerint, kétszáz, háromszáz és ötszáz lej adót kell majd fizetni.

A svájci hitelezők megegyeztek a romániai kereskedőkkel. Bukarestből jelentik: Ma reggel a Banca Nationalában értekezlet volt a külföldi adósságok ügyében. A megbeszélésen Oromolu kormányzón kívül résztvettek annak a bizottságnak a tagjai, akik a külföldi tárgyalásokat vezették. A bizottság beszámolt akciójának eredményeiről. Eszerint úgy a francia, mint a svájci hitelezők elismerték, hogy a romániai kereskedők adósságainak rendezése érdekében engedelményeket kell tenniük. A svájci érdekeltekkel folytatott egyezkedési tárgyalások eredménnyel is jártak s a velük megkötött egyezmény csak ratifikálásra vár. Az egyezmény a manchesteri konvenció alapszék, amelytől csak a törlesztési és kamatfizetési határidőben különbözik. A franciaországi hitelezőkkel megkötött tárgyalások még nem értek véget.

A mai valutapiac

(Kolozsvár, okt. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zürichben a tegnapi utótőzsdén a francia frank 33·60-ról husz pontnyi eséssel 33·40-re gyengült s ezért a kolozsvári pénzügyi piac ma reggel tartózkodással indult, de a zürichi nyitókurzus alapján a helyzet némileg enyhült. A frank ugyanis visszanyerte 33·60-as árfolyamát, a lej a napok óta szilárdan tartott 2·57¹/₂-ről 2·60-ra szilárdult és a cseh korona is 16·64-re emelkedett. Üzletkötés azonban még így is alig volt és áru sincs a piacon. A kereskedők most csakis fedezésre gondolnak s ezért a nyugati értékekben egyre fokozódik a kereslet, míg osztrák és cseh koronában inkább kínálat van. Bécs 330—332-vel, Prágát 6·32—3·36-tal lehet kapni. Belföldi magyar koronát 145—148-cal, font sterlinget 980—985-tel, svájci frankot 38·45—38·60-nal, lírát 9·79—980-nal, francia frankot 12·90—12·95-tel, dollárt 215·5—216·5-tel vásároltak kisebb tételekben.

Október 9-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

9600—8400 külf. magyar koronát,
14500—14800 belf. magyar koronát,
7·75—7·70 francia frankot,
2·57—2·59 svájci frankot,
0·46·52—0·46 dollárt,
10·27—10·20 olasz lírát,
33200—33000 osztrák koronát,
14·80—14·70 cseh koronát,
0·10·20—0·10·15 font sterlinget.

Valutapiac október 9-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1282, London 980, Newyork 216, Róma 985, Zürich 3860, Prága 638, Bécs 3075, Budapest 128, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka —, leva 210, török lira 120, font sterling 990, francia frank 1270, svájci frank 39, olasz lira 950, drachma 420, dinár 230, dollár 220, lengyel márka 50, osztr. korona 30, magyar korona 75, cseh korona 640.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 75—60, Newyork 558³/₄—558¹/₂, London 2543—2543—, Páris 33·60—33·80, Milano 2525—2540, Prága 1664—1675, Budapest 302¹/₂—302¹/₂, Belgrád 662·5—655, Bukarest 260—260, Varsó 7—7, Bécs 78·5³/₈, Bécs lebélyegzett 78·5.

Páris. Nyitás: London 7525, Newyork 1651—, Berlin 150, Róma 75·25, Prága 49, Bukarest 780, Zürich 295·50, Bécs 23, Varsó 50.

A budapesti valutaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 94—107, márka 125—125, francia frank, 1175—1241, lengyel márka 4—565, dinár 226—240, dollár 19·500—20·600, osztrák korona 2740—2960, lira 880—935, napoleon 69000, font sterling 88700—92600, szokol 580—624.

Október 14-én lesz az UGIR választmányi ülése. A romániai gyárosok országos szövetsége október tizenegyedikén tartja választmányi ülését Bukarestben. Az ülésen, melyre Kolozsvárról leutaznak Andrea Pompeiusz, a Sodronyipari Rt. igazgatója és dr. Böszörményi Sándor, a Munkaadók Szövetségének központi főtitkára, a Codul Munciival tognak foglalkozni, egyben azzal az akcióval, melyet az UGIR indított, hogy a városi tanácsnak a kolozsvári villanydíjak felemeléséről szóló határozatát a kormány ne hagyja jóvá, amíg egy szakértői bizottság felül nem vizsgálja az új áramdíjakat.

Meghosszabbították a védjegyek és a címkek kicserélési határidejét. A kereskedelmi miniszter 47625. számú rendelete szerint a védjegyek és címkek kicserélésének október elsejére megállapított határidejét jövő évi január elsejéig újból meghosszabbították. Közben pedig a kormány valószínűleg módosítani fogja a védjegyekről szóló rendelkezéseket.

Szakértői bizottságot küldtek ki a Fränkel—Moldován-ügyben. Praporgescu törvényszéki elnök vezetésével tegnap volt az első érdemleges tárgyalás a Fränkel—Moldován-féle tizenhétmillió választóbíróügyi ügyben. A bíróság Ratiu Domokos bankigazgató elnökkel háromtagú szakértői bizottságot küldött ki az elszámolás és könyvelés felülvizsgálására. A legközelebbi tárgyalás tizenötödikén, hétfőn lesz.

Rendezték az ürmértékhitelítési díjakat. Most jelent meg a „Monitorul Oficial”-ban a kereskedelemügyi minisztérium rendelete, mely véglegesen szabályozza a palackhitelítési díjakat. Eszerint az állami hitelítő hivatalok a következő maximális díjakat szedhetik: öt deciliterig 8 lej, tíz dl-ig 12 lej, 20 dl-ig 16, ötven dl-ig husz, 100 dl-ig 30, kétszáz dl-ig 45, háromszáz dl-ig 60 lej s azonfelül minden megkezdett száz deciliter után 12 lej.

Az élőállat szabad kivitelét kérik a gazdák. Megirtuk, hogy az új exportrezsim teljesen betiltja az élőállatok kivitelét és csak vágott, vagy feldolgozott állapotban lehet húst exportálni. Az erdélyi gazdák ez ellen tiltakozó feliratot intéztek Sassu kereskedelmi miniszterhez, akitől az élőállatexport teljes szabaddátételét kívánják. A memorandum sorsa tizenhatodikán fog eldőlni.

SPORT

Tiszti löverseny Gyulafehérvár és Bukarest között. Gyulafehérvári tudósítónk jelenti: Az itteni 91. gyalogezred tisztjei október harmadika és hatodika között távolsági löversényt rendeztek Gyulafehérvár és Bukarest között. Az ellenőrzőbizottság elnöke Vintila Radulescu ezredes volt. A startnál Glodeanu tábornok-divízióparancsnok, a városi hatóságok vezetői és nagyszámu közönség volt jelen.

Haggibbor ifj.—Victoria ifj. 4:3 (2:1). Bajnoki. Mindvégig szép és változatos, erősiramu játék, melyet a tempóbiróbb Haggibbor nyert meg, két értékes pontot szerezve a bajnokságban, melynek legesélyesebb jelöltje.

Megint Nurmi. A finn világrekorder vasárnap Antwerpenben a Pesching-stadionban 1000 és 5000 méteren megverte az összes számottevő kiváló frankia futókat. Az 1000 méteres versenyen 2 perc 31·4 másodperces időt futott, ami 1·2 másodperccel jobb a francia rekordnál.

Kolozsvár—Nagyvárad. Sok huza-vona után vasárnap végre mégis eldöntésre kerül a két város régen esedékes revánsmérkőzése. Ecélből a kolozsvári szövetség válogató bizottsága csütörtök délután 3 órakor triálmérkőzést rendez, melyre a következő játékosok kaptak meghívást: Szatmári, Bacsoni, Lázár, dr. Hirsch, Kriesshoffer, Mann, Kinizsi, Albisy, Ratiu, Palocsay, Marcinkievitz, Végh II., Fazekas, Jakobi, Leitner, Istvánfi, Ujfalvi, Szilágyi, Barabás, Bornstein, Cipcigán, Juga, Rakitovszki, Boneucut, Giurgiu és Rosenberg. A felsorolt 26 játékosokból igen respektabilis játékerőt képviselő csapatot lehet összeállítani. Reméljük, hogy a válogató bizottság tagjai minden klubszemponton felül emelkedve a ténylegesen legjobb 11-et fogja kiválogatni. Külön érdekessége a mérkőzésnek, hogy azt Gerő Ferenc, a budapesti birógárda egyik legjelesebb tagja, fogja levezetni.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: Marinka a táncosnő. Operettujdonság nyolcadszor. Rendes helyárrakkal. Bérletszünetben. Sorozatszám 67.

Csütörtök: Othello. Uj szereposztással. Shakespeare-ciklus második estéje. Rendes helyárrakkal. Bevezető előadást tart Janovics Jenő dr. Napi bérlet 21. szám. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 68.

Péntek: Marinka a táncosnő. Operettujdonság kilencedszer. Rendes helyárrakkal. Bérletszünetben. Sorozatszám 69.

Szombat délután 3 órakor: Az a huncut kéményseprő. Gyermekelőadás olcsó helyárrakkal. Sarkadi Aladár fellépésével. Sorozatszám 70.

Szombat este fél 8 órakor: Levendula. Operett-repriz. Uj szereposztással. Kolbayval, Zöldhelyivel, Neményivel. Tolnayval, Bányással. Premierhelyárrakkal. Napi bérlet 22. szám. A. Sorozatszám 71.

Szombat este fél 11 órakor: A bátor Salamon. Ujdonság először. Sarkadi Aladár vendégjátékával. Bérletszünetben. Premierhelyárrakkal. A premierbérlet jegyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár. Sorozatszám 72.

Vasárnap délután 3 órakor: Szerencsetánc. Sarkadi Aladár fellépésével. Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám 73.

Vasárnap este fél 8 órakor: Levendula. Zöldhelyivel, Kolbayval, Tolnayval, Neményivel, Bányással. Premierhelyárrakkal. Napi bérlet 23. szám. B. Sorozatszám 74.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Szerda, október 10-én: *Maciste vakációzik.* Rendkívül érdekes és kalandos filmtörténet hat felvonásban. Főszerepben Maciste, a világszerte közkezdelt filmművész és filmakrobata. Teljesen ujszerű filmstílus. A Maciste-filmek mozi-ritkaságok. Csütörtök, október hó 11-én: *Maciste vakációzik.*

Uránia-mozgó: Szerda, október hó 10-én: *Az árnyék.* Szenzációs szerelmi dráma hat óriási felvonásban. Főszerepben a halhatatlan Francesca Bertini és Amleto Novelli. A világhírű drámai művésznő egyik legnagyobb alakítása. A dráma tárgya idegrázóan érdekes, a kiállítás pompásan mesteri. A nagy szenvedélyek élet-halál harca. Csütörtök, október 11-én: *Az árnyék.*

Apolló-mozgó: Szerda, október hó 10-én: *Karenin Anna.* Megkapó orosz dráma öt felvonásban. Tolsztoj Leo gróf hatalmas műve. Főszerepben Maria Melato, Raffaello Marian és Ernesto Sabatini. Előadások kezdete délután 3 órától.

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Főtér 20. Telefon 40 és 229

Ha művészi kivitelű vasbutort

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalok furnír szükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Róka, kelme, Szörme festés,
vegytisztítás legszebb kivitelben
KRISTÁLY
nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Flegler Gy. Cluj Müipari festő és tapétázó vállalat. :: Legmodernebb szobafestés, zománctfényezés és mázolás **Legújabb tapéták! Féregirtás!**

Manometer

Figyelem a nagy vashíd sarokra!

Markovits

Kré

bőrönd és s

Strada B
Gyár

G Y

Uta
Férfi n
Foot
Lá

Legolcsóbb

MEGÉ

legújabb

női mo
és

óriás

Diana

Mo

női és

Calea
25

Seal és biber
mézet kabátku
beszerzési forr

100

Gyógyfürdő
zett szobával

e /
Kindi Gyula
Bencecul-G

Szörme

Jan

ajdonság nyol-
rletszünetben.

Shakespeare-
helyárrakkal.
es Jenő dr.
lás kezdetén
ják. Sorozat-

erettujdonság
kal. Bérlet-

cut kémény-
helyárrakkal.
ozatszám 70.
la. Operett-
ayval, Zöld-
Bányással.
22. szám. A.

or Salamon.
dár vendég-
rhelyárrakkal.
éli 12 óráig
m 72.

tánc. Sarkadi
helyárrakkal.

a. Zöldhelyi-
Neményivel,
Napi bérlet

RA

ber 10-én :
és kalandos
ben Maciste,
ilmakrobata.
filmek mozi-
én : Maciste

hó 10-én :
hat óriási
Francesca
írú drámai
sa. A dráma
s pompásan
alál harca.

hó 10-én :
öt felvonás-
Főszerepben
to Sabatini.
ól.

zát

on vesz a
ntézet
10 és 229

tort

s tekintse
eg a

utortermeit
erezhetik be

stés,

teiben

Y

vi-

irtás!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal: **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

Figyelem a nagy vashid szarkra!
A címre figyeljen

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltok. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

MEGÉRKEZTEK

**Páris
Bécs
Berlin**

legújabb divatu őszi és téli

**női modellkabátjai
és bundái**

óriási választékban a

**Diamanstein és
Moskovits**

női és férfi divatruházába

Cluj,
Calea Regele Ferdinand
25., a főpostával
szemben

Seal és biberette plüssbundák és szőrme kabátkülönlegességek legelőnyösebb beszerzési forrása. Lloyd 1412

100 hold föld

Gyógyfürdővel 60 komplett berendezett szobával más vállalkozás miatt **eladó!**

**Kindi Cyula, (Német-Bencsek)
Bencecul-German (Temes-megye)**

5-én

m e g n y i l t

**Románia legmodernebb
szőrmeáruháza**

(Blănăria mode de Paris)

Cluj,
Piata Unirii
12.

Szörmekben állandó nagy választék!
Megrendelések, javítások elfogadtnak

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Fiatal, ügyes irodaszolgát felvesz a kiadóhivatal, Str. Baron L. Pop 10

**לח שמושי לתלמודים
לשנת תרפד**

órarenddel és jegyzetlapokkal ellátva, nélkülözhetetlen minden zsidó tanuló-
nak, 100 darabonként

200 Lei-ért

Francó szállítja:

„Safnuth“ zsidó könyv és papírkereskedés, Cluj
נמרות חוסשים אנד נדך פור ישבות אנד תית איך אהערה
העברעאישע לערבוכער אין טראסער אינוואר

MINDEN CSALÁDBAN

BERSON-GUMMISARKOT és GUMMITALPAT hordanak

mert viselése gazdaságos és
örömet szerez.

Berson-Gummisarkat és Gummitalpat

tétessen cipészével még ma a cipőjére,
soha mást nem fog viselni.

★
A legibb, és
legdivatosabb
cipő a közismert

„Chaussures Echo“

védjeggyel ellátott cipő!

Megérkeztek az őszi divatujdonságok a

KALAP- KIRÁLY

áruházába Piata Unirii 24

Mátyás-kir.-tér. Óriási választék mindennemű férfi divatcikkben. :: Nagy finom fehérnemű raktár :: Speciális kalapok nagy raktára :: Versenyen kívüli olcsó árak!

Valódi angol raglánok, bőrkabátok

Szörméket!

Legjutányosabban
c s a k

Szörméket!

Janki Egyetem-utca 1. készít!

APROHÍRDETÉSEK

Apróhírdetés: egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lej. Legkisebb apróhírdetés díja — 10 szóig — 20 lej. Feljebb hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Eladó „National Cash Register“ pénztári készülék. Megtekinthető a Kereskedelmi Hitelintézet Rt.-nál, Piata Unirii 20. 6353

Kiadó souterainhelyiség a Föter 20. sz. alatt egy hozzá tartozó földszinti irodahelyiséggel. Értékesíthető a Kereskedelmi Hitelintézet Rt.-nál. 6352

Kinderfräulein suche kündigt der deutschen Sprache zu meinen ein Jährigen Sohn jüdin beorzugt. Samuel Salomon Campu-Mihai, Aranyosgyéres. 6351

Középkorú izr. vallású sok évi mezőgazdasági gyakorlattal rendelkező egyén kisebb gazdaságba felügyelőnek vagy malom-bírónak elmenne. Cím: Gers Mihály Cluj, Hegyalatti-u. 3. 6350

Házitanítót keresek főgimnáziumot magánúton végző gyermekeimhez, ki románban és franciában teljesen jártas. Ajánlatokat kér: Dr. Zwirn, Végvár, jud. Timiş 6349

Október 15-re házmes-ternek mennék kisebb házhoz, villany-, vízvezetékjavítást végzek. Cím: Szabó Dezsőné, Szántó-utca 28. 6347

Román levelezőt keres délutáni órákra László & Bergner, Str. Reg. Maria 18. Gépirni tudók előnyben. 6333

Szénát szállít

présselve, prima minőségűt vagontételekben a z o n n a l :

Antal István, Brassó
Szentmiklós - utca 1/a.

Könyvkötészetbe tanuló lányok és egy tanulófiú fizetéssel felvétetik. Bolyai-u. 3. 6338

Fogászati rendelő, 10 éve fennáll, jó hírnevű, eladó vagy átadó berendezéssel vagy anélkül, lakással. Gottlieb, Hateg. 6332

Ügyes tanulót felvesszünk. Léb Fiverek. 6 41

Belvárosban eladó ház, több lakás átvehető. Cím a kiadóban. 1581

Belvárosban legforgalmasabb helyen jól bevezetett engros üzlet más foglalkozás miatt eladó, esetleg társulna. Választ pontos címmel 600.000 jellegére Radió, Cluj kéretnek. 6348

Egy jókarban levő férfi télikabát eladó. Cím Székely, Óvár, Boesky-utca 9. szám. 6346

Kisasszony

a fogászat megtanulására felvétetik

E. Dieler fogászati műterme

Kappel-hirdetés.

Sibiu, Fleischergasse 30

Borszivattyúk és sörpincészeti berendezések kaphatók

a Banca Industrială și Comercială-nál, Str. Reg. Maria 49 (volt Deák Ferenc-utca)

Petroleumderivátok

minden fajtája olcsón és prompt szállításra kapható

Ing. J. Jancovescu
BUKAREST,
Str. Aurel Vlaicu 49.

B e v e z e t e t t

utazót keresek

likőrszakmából provízióval vagy fizetéssel. Ajánlatok: Roth Géza Satu-Mare, címre

Kérem

A n. é. vásárlóközönség előnyére

Luca P. Niculescu cluj-i fiókja a nagyérdemű vásárlóközönség becses figyelmébe ajánlja, hogy csütörtökön, október hó 11-én

m e g n y i t j a

Luca P. Niculescu

Cal. Regele Ferdinand 7. sz. alatt
ujjonnan épült saját házában ujonnan berendezett
kézmű divatáruházát

Ezen alkalommal eladásra kerülnek mindenféle textil, szövet és selyem divatcikkkel feltétlen reklámárak mellett, ami kizár minden konkurenciát. Eladás nagyban és kicsinyben

Lloyd 2081

figyeln!

Longines

ÓRÁK

utazásra és irodába

7 nagy díj

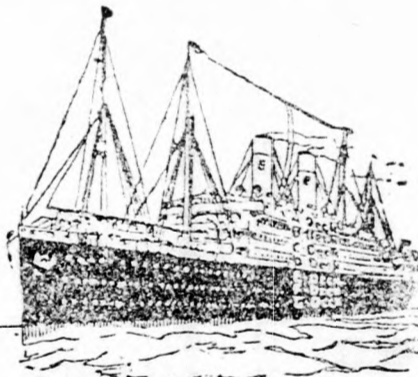
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADAPARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxusgőzösökkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztégzár nélkül. Az utazás tartama 16 nap. Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-kal olcsóbb és lejjben fizetendő.

Értesítés:

A „Byron“ gyorsgőzös érkezik október hó 4-én, indul október hó 6-án „Constantinople“ gyorsgőzös indul november 5-én

Értesítés:

Kajütők, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRIGOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

IZRAEL & Co.

szőrmeáruházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000

Sportkabátok . . . 3000

Boák . . . 475

Gyermekkabátok 800

leitől

feljebb kaphatók

Nagy választék szőrmeáruházban!

SZERKESZTŐSÉG.
HIVATAL ÉS NY
Cluj, Kolozsvár, St
L. Pop (Brassai-ut

Telefon: Szerkes
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kizár
szerkesztőségnek
zendők. Kéziratok
adunk vissz

Cluj-Kolozsvár

A pokoli
kidolgozva, meg
el volt rendez
tanítva, a titko
mentek és a fé
ravaszt. Csak a
hajtsák a szörn
mindenkit az u
hatalom husosf
drótokon fanta
minden sarkáb
mita összeeskü
órákban le aka
tagját, az orszá
tekintélyeit s
rült a hatóság
borzalmakat. I
egészről? Néha
akit kizártak a
Köztük a hirt
ki maguk köz
kezetes, egy s
lapjában dikt
fascisták azonk
lett renegáttá
hogy néhány
volt elvtársait
renegátok, ki
tombolna-e a
fölött. Ok v
nyomra és ök
az erélyes cse
Bratianu min

Bennünk
a kérdés: hog
szolidált orsz
Hogyan enged
tűrhette a
dolgok? Hisz
napok óta hi
politikáját. La
lezték, hogy
gukhoz ragad
diktaturát, a
diktaturának
kosságra és u
készítették el
tervét is. A
és hónapok ó
lom volt, min
keresztény jel
forradalmat k
buktatására
pillanatig ké
néhány óráva
csapott le az
renegátok bes
idefejlődtek a
lösség, hogy
mát ismét
meg, hogy a
események m
soknak néz
hogy a külfö
nyeket százzs
közi, ismét o
lemények fog

Mi nem
különösnek
kormányt. A
latu semleges
antiszemitizm
veszedelmes
minisztereket
göberöpíteni,
maga módja
magva már o
ben, amikor
kelőket inzu
kait vertek l